

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tulinjo in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poština proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 61, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Razmere v Nemčiji izza mirovnega sklepa.

Kolikor je mogoče posneti po poročilih iz Berlina, se nova vlada vendar razlikuje od Scheidemannove. Tudi weimerske vesti potrjujejo to mnenje, in zdi se, da ima tudi več zaslombe med ljudstvom. Spartakovci pač niso še opustili svoje agitacije, kakor se je pokazalo na zadnjih shodih, katerih so nekoliko razbili, zlasti v Berlinu, ni pa videti, da bi imeli med maso toliko pristašev, da bi se mogla njih propaganda sinatrati zaenkrat za nevarno.

V narodni zbornici v Weimarju je imel ministrski predsednik zadnji sredo govor, ki je z mnogih ozirav zanimiv in dela tudi vtisk odkritosti. Govorec o zadnjih stavekah je svari deželo pred prenatrjeno revolucijo in opozarjal, da bi izvala protirevolucijo in imela za posledico le nesrečo. Bauer je priznal, da imajo široke mase prebivalstva da je naloga vlade odstraniti opravilne pritožbe. Kot zdravilo je imenoval zakon za ureditev delavskega sveta, ki ga vlada predloži. Prav tako bo predložena tudi zakonska osnova za nacionaliziranje električnih postaj in za socializacijo produkcije lesenega oglja.

Obširno je ministrski predsednik govoril o vladni politiki z ozirom na socializacijo. Dejal je, da bo sledila socializacija rudnikov, socializacija lesenega oglja in orožne industrije in da bo demokratična država, v posesti elektrike, železnice in rudnikov lahko podala Nemčiji tisto gospodarsko življenje, ki je prvi pogoj za zadovoljnost ljudstva, kar ni po njegovem mnenju le pravilno, ampak tudi izvedljivo.

V daljšem govoru je predsednik izvajal, da smatra vlada delavske svete z distriktnimi gospodarskimi sveti, podrejenimi državnim gospodarskim svetom, ki jih priporoči vlada s posebnim zakonom, za predhodnike in končne stebre socializacije.

Vlada se bavi tudi s prepovedjo uvoza nepotrebnih predmetov luksusa in vseh uvoza, ki bi imel nalbže neugoden vpliv na delavski trg.

Svoj govor je zaključil z besedami: »Treba nam bo delati in sovrziti maščevanje. Obnoviti moramo svoje narodno življenje in posvetiti narodno idejo temeljnimi idejami nove narodev. Na okrepčanju in moči ideje morajo temeljiti naši upi in od ideje mora priti revizija mirovne pogodbe.«

Narodna zbornica je sprejela predlog poslanke Augustove, da ne more noben član katerekoli rodbine.

ki je kdaj vladala na Nemškem, postati predsednik nemške republike. Ta predlog je bil v zvezi z nekaterimi predsednikovimi izjavami. Posvetil jih je v prvi vrsti vsenemcem, ki so sicer sedaj zelo majhna stranka, ki pa še vedno goje nade in pričakujejo vstajenje monarhije. Ministrski predsednik jim je dejal: »Zanimivo je, da so gospodje na skrajni desnici postavili prav ta trenutek, ko je hohenzollernsko kaiserstvo tako mrtvo, da ne more biti bolj. menarhijo za prvo točko svojega programa in pozivajo svoje pristaše na boj na nož proti demokratični vladi. Gospoda, pravim vam, da bo boj z vami lahak. Republika živi in bo živel.«

Da ima nova vlada izredno težko nalogo pred sabo, mora biti vsakomur jasno. Določbe mirovne pogodbe so postavile Nemčijo v položaj, v katerem bi marsikdo obrnil. Zlasti gospodarsko stanje odpira same temne izglede. Pravijo, da so dolgovni Nemčije, kolosalno povečani z vojno odškodnino, večji kakor vse narodno bogastvo Nemčije. Pri tem nič ne pomaga filozofirati, ali je Nemčija zaslužila tako usodo ali ne; za vsako resno vlado na Nemškem je sedaj prava naloga, da naide pota, da omogoči ljudstvu v tem položaju človeško življenje, in Bauer ima gotovo v tem oziru prav, da mora to skrb prevzeti vlada in se pri tem ozirati na interese splošnosti, preden morejo priti interese posameznikov v poštev. V ta namen mora vlada seveda imeti sredstva, in do teh ne pride drugače kakor s podražitvijo in s socializacijo vsaj najvažnejših produktivnih in prometnih sredstev. Socialistična politika je torej v tem slučaju edina narodna politika.

Razume se, da morajo Nemci sami najbolje poznati svoje razmere in vedeti, koliko morejo in smejo svoji sedanji vladi zaupati. Zdi se pa vse, kakor, da ima sedanja vlada resne namene in da bi jej bilo treba dati toliko časa, da more izvršiti, kar napoveduje v zbornici. Kakor kaže, ni ali tudi večina delavstva tako. Na vsak način bo dobro zasledovati nadaljne dogodke v tej deželi, kajti tukaj se bo praktični socializem lahko marsikaj naučil.

† Ernest Haeckel.

Na čelu vseh prirodoslovcev devetnajstega stoletja stoječi Ernest Haeckel je, kakor se je že poročalo, umrl v noči od 9. avgusta v visoki starosti 86. let v Jeni. Haeckela prirodoslovca in Haeckela politika se mora posebej opazovati.

Kaj je bil Haeckel pot politik, se ni pred vojno o njem še ničesar vedelo. Sele ob vojni je starček postal besen nacionalni vojni zagovornik, kar je njegovo znanstveno slavo hudo ogrožalo. Danes, ko so njegove mane že v grobu, bomo prešli preko njegovih šovinističnih ekscesov in ocenili povsem Haeckla kot učenjaka.

Njegovi neutrudljivi delavnosti je predvsem pripisovati znano Darwinovo descendenčno teorijo (nauk o izvoru). Ne oziraje se na roganje in zasmeh svojih na dogme opirajočih se nasprotnikov, je deloval z vsemi svojimi močmi za miselno poglobitev te teorije in za njeno uveljavljanje ter jo razširil po cel. svetu. Znanjujoča je množina njegovega dokazilnega gradiva, ki ga je predložil za znanstveno uveljavljanje darvinizma. Če so mu tudi nova raziskovanja dokazala marsikatera njegova naziranja kot zmotna, se mu je posrečilo pribiti neovržno eno: od najnižjih organskih bitij, katerih telo obstoji iz ene same celice, vodi razvojna črta skozi dolgo skupino vrst organskega sveta prav gori do človeka. Kar Darwin ni mogel dokazati neovržno, to je pojasnil Haeckel v duhu očeta moderne prirodoslovne vede: namreč, da obstoja prenapredna enotnost v razvoju življenja organskih bitij.

Cesto se je Ernest Haecklovo ustvarjanje primerjalo z Goethevim. V resnici sta si oba bistveno sorodna. Oba se ne zadovoljujeta v svojem prirodoslovnem delovanju z opazovanjem in razjasnitvijo posameznosti, temveč preiskujeta vse do eni črti, po tistem zlatega traku, ki veže vse stvari in vse pojave enega na drugega ter zasledijo, da bi v naravi in v njenih pojavi obstojela kakva stvar v svoj lasten namen in imela morda kako posebno važnost ali kako posebno funkcijo. Kakor je hotel Goethe najti izvor — rastlino, iz katere bi si predstavil razvoj vseh drugih, tako si je prizadeval Haeckel najti skupni izvor vsega organskega življenja — našel ga je v obliki drobne celice, male sluznice.

Kakor je Goethe je tudi Haeckel umetnik. V svojem občudovanju vrednem delu »Kunstform der Natur« je dokazal: kako narava ne samo primerno, ampak tudi umetniško oblikuje in upodablja. Kajti najpopolnejše, kar svojim naravnim potrebam in nalogam najbolje služi, je v naravi vedno nekaj lepega, t. j. dovršenega. S finim estetičnim okusom je orisal Haeckel obrazovanje stvarjanja prirode. Poln občudovanja vidi bravec, da imajo vse oblike in tvorbe, o katerih misli izhajajo in so zaokrožene po višjem človeškem intelektu, že v svetu najnižjih organiz-

mov svoje podloge. Bile so prej stvarjene kot »gospod stvarjenjav«.

Toda ne samo kot znanstvenik in umetnik je deloval Haeckel. Ustvaril si je iz izida svojega znanstvenega nauka svoj svetovni nazor, filozofijo monizma. Ta ne izvira iz metafizičnih nadčutnih spekulacij, ampak je osnovana na realni enoti, ki je skupni temelj vsega življenja. Modrost starih: »Omne ex ovo« (vse izvira iz jajca) je on poglubil in rekel: Vse življenja izvira iz celice. Izvor — celica; monos, je vsem življenjem skupen. Zato je Haeckel označil svoj svetovni nazor kot monističen, t. j. enoten. Kakor znano, so ta monizem še nadalje izgradili Viljem Ostwald in drugi. Za Ostvalda pomeni vse življenje v svoji diferencirajoči tvorbi samo različne udeleževalne oblike enega in istega delujočega principa, namreč moči ali energije. »Energija je v vseh realnih in kretnih rečeh zapopadana kot bistveni del, ki nikdar ne manika, in v toliko moremo reči, da se v energiji vtelesa prava realnost«. (V. Ostwald v svojem delu: »Die Energie«.

Ernest Haeckel se je rodil 16. februarja 1834. leta v Potsdamu pri Berlinu kot sin vladnega nadsvetnika. Njegova mati ga je pripravila z elementarnim poukom na vstop v meščansko šolo in v gimnazijo. Na vsučilišču v Berlinu in v Würzburgu se je posvetil Haeckel prirodoslovnemu, medicinskemu in pravnim študijam. Najbolj je pa ljubil primerjajočo anatomijo in zoologijo. Po doktorski promociji in položajni medicinskega državnega izpita je pre-

vzel leta 1861. na vsučilišču v Jeni mesto privatnega docenta za primerjajočo anatomijo. 1862. je izšlo njegovo veliko osnovno delo »Rationalien«. Tri leta pozneje je bil imenovan rednim profesorjem zoologije in ravnateljem zoološkega inštituta v Jeni.

Haeckelova glavna raziskovanja obravnavala najnižje morske živali, predvsem ona najprimitivnejše oblike v najtemnejših globinah. Tu pričinja življenje najjedovrsnejših oblik organizma. Pod skupnim imenom »protisti« jih je zbral Haeckel v poseben organski življenjski krog. Leta 1868. je objavil svojo, iz vsučiliških predavanj zbrano »Zgozvinov ustvaritve«, ki se opira na Darwinovo teorijo. V svoji knjigi »Anthropogenie«, ki je izšla 1874. leta, je podal zgodovino človeškega razvoja, v kateri podpre descendenčno teorijo z mnogimi novimi dejstvi in dokazili.

Zelo je bila napadena — če tudi je do danes ostala neovržna in zato je vnovič sijajno potrdila Darwinovo descendenčno teorijo — njegova »sterova teorija, razvojni zakon vsega živalstva«.

V mnogoštevilnih znanstvenih delih trajnega pomena je položil Haeckel uspeh svojega marljivega in plodonosnega raziskovanja. Izkazal se je tudi kot mojster popularno-znanstvenega opisovanja. V najširši ljudske plasti so prodrli njegovi sniski kot »Lebenswunder«, »Welträtsel« itd. in povsod pridobili pripadnike njegovemu nauku in njegovi prirodoslovni filozofiji.

A. W. I.

Brzojavne vesti.

NOVA OGRSKA VLADA.

LDU. Dunaj, 25. (DunkU.) »Neue Freie Presse« poroča iz Budimpešte, da se bo novo ministrstvo v Budimpešti osnovalo pod predsedstvom sedanjega ministra za trgovino, Heinricha. Ministrstvo za zunanje stvari bo najbrž poverjeno socialnemu demokratu Garamyju, ministrstvo za javno blaginjo pa Ernestu Beidlu. Razen tega se zagotavlja, da bodo v vladi sodelovali tudi krščanski socialci. — Isti list poroča, da so se socialni demokrati popolnoma ločili od komunistov, nakar je Garamy izjavil, da namerava njegova stranka sodelovati pri koalicijski vladi. Ta sklep socialistične stranke se bo objavil v posebni proklamaciji.

STAVKE V FRANCJI.

LDU. Versailles, 25. (DunkU.) Pristajniški delavci vseh strok, so soglasno sklenili, da stopijo v splošno stavko. Zahtevalo osemurni delavnik, 20 frankov dnevne plače in celopravo nadurnega dela.

Italijani zapuščajo Tirolsko.

LDU. Nnomost, 25. (DunkU.) Kakor poročajo »Innsbrucker Nachrichten«, se je število italijanskih okupacijskih čet za Severno Tirolsko znižalo na eno divizijo in razen tega še dva bataljona pehote za mestno inomost. Ostale čete so se že odpeljale.

ITALIJANSKI SOCIALISTI.

LDU. Milan, 25. (DunkU.) Vse odsekov oficijelne socialistične stranke, zlasti v okrožju mest Bergamo in Reggio Emilia, je izjavilo, da se ne strinja z maksimalistično politiko, ki jo podpira vodstvo stranke. Vodstvo socialistične stranke zahteva, da se pod kontrolo ljudstva uvede preiskava radi kobariškega poloma.

Povišanje voznine v Italiji.

LDU. Rim, 24. Komistija za tarife italijanskih železnic je sklenila, da se povzra prevoznina blaga za 25% do sedanje izmere. Od tega povzraja je

LISTEK.

NA DNU.

Slika v štirih dejanjih. Spisal Maksim Gorkij. Prevel Pavel Golia.

(Dalje.)

Pepel: No, da.

Bubnov: Kaj bom z vestjo? Saj nisi bogat...

Pepel: Vidiš, jaz tudi pravim: čast-vesti je potrebna bogatim, da! Klešč nas pa psuje: vesti nimate, pravi...

Bubnov: Kaj pa hoče? Na posodo?

Pepel: Saj ima svoje dovolj...

Bubnov: Torej prodajaš? No, te robe tukaj nihče ne kupi. Vidiš, stare karte bi jaz kupil... seveda na upanje...

Pepel (podcujujoče): Norec si, Andrej!

Kar se vesti tiče, bi Satina poslušal, ali pa — Barona...

Klešč: Nimam kaj govoriti ne z enim, ne z drugim...

Pepel: Pametnejša sta od tebe, če tudi pijanca...

Bubnov: A kdor je pijan ni pameten, ta ima dve dohoti...

Pepel: Satin pravi: vsak človek hoče, da bi njegov bližnji imel vest in nikomur, vidiš ni neugodno, če jo ima. Tudi to je res...

(Nataša vstopi. Za njo Luka s palico v rokah, čez pleča potno torbo, za pasom kotliček in čajnik.)

Luka: Pozdravljen, narod pošten!

Pepel (si vija brke): Aa, Nataša!

Bubnov (Luki): Bil je pošten, da, predlansko spomlad...

Nataša: To je naš novi gost...

Luka: Meni je vse eno! Jaz spoštujem tudi tate. Po mojemu so vse bolhe dobre: vse so črne in vse skačejo... tako. Ljuba moja, koje se pa jaz lahko udomačim?

Nataša (pokaže na vrata v kuhinjo): Tje pojdi, dedek...

Luka: Hvala ti, punčka. Če tje, pa tje...

Kjer je toplo, tam je domovina za starca...

Pepel: Kako odličnega starčička ste nam pripeljali, Nataša...

Nataša: Zanimivejši je od vas... Andrej! Tvoja žena je pri nas v kuhinji... čez nekaj časa pridí ponjo.

Klešč: Dobro... pridem...

Nataša: Vsaj sedaj bi malo bolj laskavo postopal z njo... dolgo tako ne bo več...

Klešč: Vem...

Nataša: Veš... Vedeti, to je malo, razumeti moraš. Umirati, vidiš, to je strašno...

Pepel: Jaz se ne bojim...

Nataša: Kaj pa! Hrabrost...

Bubnov (zažvižga): A nitke so gnile...

Pepel: Prav res se ne bojim! Umrem, magari to minuto. Vzemite nož, zabodite me v

sree... umrem, še bev ne rečem! Še celo z veseljem, zato ker od čiste roke...

Nataša (odhajaje): To pripovedujte drugim.

Bubnov (zategnjeno): A nitke so gnile...

Nataša (pri vežnih vratih): Žene ne jozabi. Andrej...

Klešč: Dobro.

Pepel: Imenitno dekle.

Bubnov: Dekle — dobro...

Pepel: Zakaj je neki taka z menoj. Odklanja... Vseeno propada tukaj...

Bubnov: Zavoljo tebe propada...

Pepel: Zakaj zavoljo mene? Meni se smili...

Bubnov: Kakor volku ovca...

Pepel: Lažes. Meni se zelo smili... Težko ji je živeti tukaj... to vidim...

Klešč: Počakaj, da se Vasilisa vidi v razgovoru z njo.

Bubnov: Vasilisa? No, da. Svojemu se ne odpove zastoj... baba je od hudiča...

Pepel (leže): Vrag naj vaju vzame oba... proroka!

Klešč: Videl boš, počakaj!...

Luka (v kuhinji, poje): Sredi no-oč po-ota, ce-este videti ni...

Klešč (odide v vežo): Vidiš, tuli... tudi...

Pepel: Dolgčas... zakaj mi je tako proketo dolgčas? Živiš, živiš, vse je dobro! In naenkrat, kot da ozebe: postane dolgočasno...

Bubnov: Dolgčas? Mm...

Pepel: Ej, ej!

Luka (poje): Eh, po-oti videti ni...

Pepel: Starec! Ej!

Luka (poglega čez vrata): Jaz?

Pepel: Ti. Ne poj.

Luka (vstopi): Nimaš rad?

Pepel: Kadar lepo pojejo, imam rad...

Luka: Potemtakem jaz ne pojem lepo?

Pepel: Tako je.

Luka: Glej ga no. Jaz sem pa mislil, da lepo pojem. To je vedno tako: človek misli sam zase — dobro delam. Hvat, pa ljudje niso zadovoljni...

Pepel (se smeje): Res. Tako je.

Bubnov: Praviš, da ti je dolgčas, pa se krohočeš.

Pepel: In kaj potem, krokar...

Luka: Komu je dolgčas?

Pepel: Meni... (Baron vstopi).

Luka: Vidiš, a tam v kuhinji sedi dekle, knjigo čita in plaka! Res. Solze ji tečejo...

Jaz jo prašam: ti, mila moja, kaj jokaš? A ona — smilijo se mi. Kdo, vprašam, se ti smili? V knjigi, pravi, se mi smilijo... Vidiš, s čim se ukvarjajo ljudje, a? Tudi iz dolgega časa...

Baron: To je avša...

Pepel: Baron! Si pil čaj?

Baron: Pil... dalje!

Pepel: Hočeš, za pol butilke žganja dam?

Baron: To se razume... Dalje!

Izvezeta samo prevoznina za pre-mog.

Mirovna pogodba za Nemško Avstrijo.

LDU. St. Germain, 25. (DunkU.) »Newyork Herald« javlja, da je koordinacijski odsek v glavnem dovršil avstrijsko mirovno pogodbo. Temeljna načela da so ostala neizpremenjena, pač pa da so se nekoliko izpremenile odškodninske določbe, ker ima mirovna konferenca namen, zagotoviti novi državi neodvisnost.

Mirovna konferenca.

LDU. Pariz, 25. (DunkU.) Odgovor entente na nemško-avstrijske protipredloge, je gotov. Tudi redakcijski komite je izdelal spremeno noto. Odgovor entente, kakor tudi spremena nota se bo predložila v ponedeljek popoldne vrhovnemu svetu alijanc in v odobrenje.

Vrhovni zavezniški svet.

LDU. Pariz, 25. (DunkU. — Brez-žično.) Vrhovni svet zaveznikov se je sestel danes popoldne k seji, da vzame na znanje osnutke, ki bodo po odobrenju tvorili končnoveljavne mirovne pogoje za Nemško Avstrijo. Iz besedila izprememb prvotnih mirov- nskih pogojev, je razvidno, da se te izpremembe nanašajo na precejšnje število določb, tako na primer glede mej Nemške Avstrije, določbe volaških, pomorskih in zrakoplovnih pogojev, gospodarskih in finančnih odnošajev, vodnih cest itd. Ako bo vrhovni za- vezniški svet odobril vse te predlo- ge, bo mirovna pogodba izročena nemško-avstrijski delegaciji v St. Germainu tokom tega tedna.

PRED GENERALNO STAVKO V EGIPTU.

Amsterdam, 25. Angleški listi po- ročajo iz Kaira, da grozi v Egiptu generalna stavka. V Alexandriji so začeli stavkati pristaniški delavci, v Kairu železničarji.

Upor kmetov proti poljskim četam.

LDU. Kijev, 25. (DunkU. — Brez-žično.) Kmetje, ki so pribežali se- tak pred Poljaki, pripovedujejo, da so se kmetje uprli proti prodirajočim poljskim četam, ker Poljaki povsod rekvirirajo in odvažajo žito in živino. Na več krajih so bili krvavi spopadi, pri katerih sta obe strani imeli mrtve in ranjene. Poljaki nastavljajo proti upornikom s skrajno okrut- nostjo.

Prodiranje rdeče armade.

LDU. Moskva, 25. (DunkU.) Na- še čete (bolševiške?) nadaljujejo svoje prodiranje ob železniški progi Pskov-Ostrov in so oddaljene samo še 6 verst od Pskova. Sovražniku se kljub vsemu prizadevanju ni nikjer posrečilo, ustaviti naše prodiranje.

Deniklov neuspeh.

LDU. Moskva, 25. (DunkU.) Har- kovski listi tožijo o neuspehu mobilizacije, ki jo je odredil general Deni- kov. V pokrajinah, ki so zasledene po Denikinovih četah, vlada velika dra- ginja, ki narašča čimdalje bolj vsled prisilnega izvažanja živil po An- gležiji.

ANGLEŠKE STROKOVNE ORGA- NIZACIJE O GOSPODARSKEM POLOŽAJU.

LDU. London, 25. (DunkU.) Pen- terjev urad poroča: Četrtno iz- vestje generalne zveze angleških strokovnih organizacij priobči le- opomin vodstvenega odseka, ki za- poveduje, da bo razdobilo od meseca

novembra tega leta do maja drugega leta v gospodarskem pogledu zelo krhko in da more postati tudi us- odepno, ako odločujoči faktorji kon- čno ne spregledajo in se produkcija ne pospeši ter poveča. Stavke, kate- rim bi se bilo dalo tudi izogniti, so se vprizorile prenatrjeno, zakladi zve- ze so se trošili brez vsake koristi in gibanje je bilo naperjeno v resnici bolj proti splošnosti, kakor proti ka- pitalizmu.

Zakon proti odernstvu v Ameriki.

LDU. Weimar, 24. (DunkU. — Brezžično.) Iz Washingtona javlja- jo, da je poslanska zbornica sprejela za- kon, ki se tiče kaznovanja navijačev cen pri živilih, obleki in življenjskih potrebščinah. Kazen znaša dve leti ječe in 5000 dolarjev.

Nemci se bodo selili.

LDU. St. Germain, 25. (DunkU.) Pariški listi prinašajo vest iz New Yorka, da se takoj potem, ko stopi mirovna pogodba v veljavo, izseli 250.000 Nemcev v Mehiko, kjer se z glavnic 400 milijonov dolarjev na- merava ustanoviti ogromna imuni- ska tvornica. Mirovna pogodba si- cer prepoveduje Nemcem izselavati v tujino, ne pa v ino- zemstvu.

SINFALNOVCI PROTI AN- GLEŽEM.

LDU. Amsterdam, 25. (DunkU.) Glasom angleških listov, organi- zirajo Sinfalnovci v Washingtonu pro- tiangleško propagando, ki se razteza na vso Ameriko.

Zračna zveza Paris-Bruselj.

LDU. Versailles, 25. (DunkU.) Kakor poroča pariška izdaja lista »Daily Mail«, se bo razen že obsto- ječe zrakoplovne zveze za potnike med Parizom in Londonom v naj- krajšem času ustanovila nova zračna linija za osebni promet iz Londona v Pariz in Bruselj ter nazaj. Letala bo- do vozila trikrat na teden.

Koliko je stal Anglijski pohod proti Rusiji?

Pariz, 25. Glasom angleške »Bele knjige«, ki je nedavno izšla, so zna- šali stroški za britanske vojne ope- racije v Rusiji od premirja pa do 31. julija t. l. 336 milijonov kron. Razen tega je bilo izdanih 58 milijonov kron za prepehavo armade po morju, 19 milijonov za kredite dosedanjim vlad, 25 milijonov za živež, 70 milijonov za zaloge za Ruso, torej skupno 505 milijonov kron. Celotno je pa stala podpora balističnim državam, admi- ralu Kolčaku in generalu Denikinju Veliko Britanijo 1 milijardo kron. — (Tako se meče denar proč!)

Vozuv ne dotuje.

LDU. Trst, 25. Agencija Sionni javlja iz Neaplja od 24. t. m. Vest o novem izbruhu Vozuva je brez po- lake; gre za požar, ki je izbruhnil v gozdu Demognole na Monte Sommo. Ta požar je naredil vtisk, kakor bi šlo za vulkanski izbruh.

Nitti o težkem položaju Italije.

Gospodarsko nazadovanje. — Kriza prehrane. — Ogromni dolgov. LDU. Trst, 25. Listi objavljajo okrožnico, katero je italijanski mi- nistrski predsednik Nitti poslal vsem prefektom, t. j. pokrajinskim glav- nam dne 21. t. m. Glavne misli okro- žnice, ki označuje položaj, v katerem se nahaja Italija se glase: »Želim, da se po vseh pokrajinah dela kar naj- ži-

valnejša propaganda, da se kolikor le mogoče dvigne proizvodnja, da se skrči poraba, da se dežela dovede na program štednje in dela.

Italija se ne zaveda svoje nevar- nosti. Navade, ki se razširjajo, ideje, ki se udomačujejo, nameni, ki priv- vajo, to vse je slika, znak položaja, ki ga je treba resno premotivati. Nikdar, že nekaj stoletij sem, vsa Ev- ropa ni bila v tako težkem položaju predvsem Italija. Treba je torej, da vsi, ki so v položaju, da morejo de- lati, sedaj delajo z vsemi svojimi močmi. Ministrski predsednik po- udarja potem, da velik del občinstva živi, kakor je živelo preje, da so ca- lo, ki hočejo manjše delati za večjo odškodnino, namesto da bi delali in- tenzivneje. To da ni samo značilno dejstvo pri delavstvu, temveč v vseh socialnih razredih. Zelo malo ljudi je v Italiji, ki si stavijo vprašanje: Kako žive Italijani danes? Kako bo- do živeli jutri? Proizvajanje se ni opomoglo, poraba pa ostaja velika. Italija živi, porablja veliko stvari, ki jih ne proizvaja. Stavke se nade- lujejo in zahtevajo se nove skrajne delovnega časa. Kdo je kriv? Ne- liko vsi, predvsem pa, da nismo na- vadili občinstva resnice. Ministrski predsednik toži, da so še vedno bo- gataši, ki naročujejo modne in luksu- rijoze stvari iz inozemstva. Kako se preživlja Italija in kako živi? — Leto 1913 je Italija kupila za 1134 mi- lijonov več kot pa prodala, leta 1916 je skočila ta razlika že na 5302 mi- ljona, leta 1917 na 10.682 milijono, leta 1918 pa na približno 12 milijard, kar pa bo po končnem obračunu znašalo gotovo okoli 15 milijard. Ita- lija kupuje žito, maslo, premog itd. in ne daje drugega blaga v zameno: »dajemo dolgov, ki jih sprejema za- upanje naših prijateljev in naših za- veznikov. Koliko časa more še tra- jati to?« Prvega pol leta po premirju smo kupili za 7 milijard več kot pro- dali, kar presega vse prejšnje šte- vilke. Zato pravi Nitti, da je v teh razmerah stavka uničevalno sred- stvo, kakor požar, opustitev dela pregreha, vsaka brezbriznost s strani podjetnikov pa zločin. In kdo se zaveda teh nevarnosti? Dejstvo je, da je treba delati veliko več kot pred- vojno: treba je plačati minulost in skrbeti za sedanjost. Položaj pre- hrane je gotovo težak. Z žitom pose- jana površina se je skrčila za prib- ližno 500.000 hektarjev. Pridelke že prej ni zadoščal, sedaj je najneza- dostnejši. Uvažati je treba 30 do 32 milijonov kvintalov žita. Letos je bil pridelan v inozemstvu pičel. Treba bo večjih svot, ki jih je treba izpo- diti zunaj Italije. Pri prodaji kruha je imela lanske leto država poltretjo milijardo izgube. Letos bo izguba še večja. Koliko časa more trajati to? Uvažati je treba okoli dveh milio- nov kvintalov govedine in svinjine, 300 tisoč kvintalov olja, 500 tisoč kvintalov mlečnih izdelkov itd. Nad polovico maslob mora priti iz ino- zemstva, ne da bi se sploh govorilo o premogu in vseh najpotrebnejših sirovinah. Dolej so Angleška in Ze- dinjene države dajale kredit, če so bili izčrpani domači viri, odlej pa je pričakovati učinkovite pomoči samo še od Zedinjenih držav, ki edino mo- rejo dati kredit in blago. Ko no- vojni ne bo več pomoči zaveznikih vlad, bo treba najti kredita v drugih oblikah, toda vedno s pomočjo za- vezniških vlad. Dolgovi pomenjajo sužnost, in najhujše je, da se Italijani ne zavedajo tega, ne zavedajo se, da kruh, ki ga jedo, niso pridelali oni, da meso, ki ga jedo, prihaja od ži- vine, ki se je pasla po ameriškkih

pašnikih, in da se vse to plačuje z dolgov. Za nad 38 milijonov Italijan- ov se mora hrana in vse, kar se v prvi vrsti potrebuje za življenje, do- bavljati iz inozemstva, tako da 15 do 18 milijonov oseb, torej velik del Ita- lije živi na upanje, ki sedaj preneha. Položaj Italije je izredno težak, in zato, da je vsak, ki v Italiji govori o revoluciji, sovražnik naroda in za- strupilec. Red se mora vzdržati z vsemi žrtvami. Proizvajanje je ne- mogoče, če ni reda, in ker živimo na upanje, in se moramo opomoči na upanje, moramo vzdržati red za vsako ceno. To je življenjski pogoj. Amerika ne more več dolgo do- vlačiti kredita Evropi in ga tudi no- če deželam, ki v kratkem ne urede svojega gospodarskega in finanč- nega položaja. Zasebniki ne bodo do- voljevali posojil, dokler se jim je- bati, da bi se ta posojila porabljala za oboroževanje. »Odslej se bo tre- ba zatekati k zasebnikom in v njih zahteva varnosti. Ogrožajo nas naj- večje nevarnosti, če se ne odločimo, da se s pogumom lotimo reševanja našega položaja. Ministrski pred- sednik pravi, da je v ta namen treba žrtvovati s strani prebivalstva, pred- vsem pa vztrajnega dela vseh raz- odov prebivalstva. Prenehati je treba z razsipavanjem in omejit nepotreb- ne izdatke. V dveh do treh mesecih morajo biti državne finance urejene, kajti le tako bo Italija mogla imeti kredit. Medsebojni boj morajo pre- nehati ali se odgoditi na prihodnji čas. Sedaj je treba velikega premirja za delo. Da pa bo mogoče v resnici delati v tem zmislu, je treba, da pre- bivalstvo spozna in upošteva polo- žaj, v katerem se nahaja država. Treba je torej predvsem omejiti po- rabo do skrajne mogoče meje. Cene kruha se mora polagoma zviševati, da doseže vsaj stroške proizva- janja. Treba je, da se daje vedno pred- nost domačim proizvodom in omeji kolikor mogoče uvoz iz inozemstva. Štediti je treba tudi s proizvodi, ki jih je mogoče izvažati. Pomnožiti se mora poljedelsko in industrijsko pro- izvajanje, proizvodnje za domačo porabo in izvoz. Vsa razpoložljiva zemljišča se morajo obdelati. Kot ku- rivo naj se kolikor mogoče uporabl- jajo domači proizvodi. Ministrski predsednik graja, da so pokrajine, ki so prej živlele od koruze, sedaj pa hočejo imeti le pšenico, da se za- varča olje iz semenja in zmrznjeno meso. »Per augusta ad augusta« — »skozí stiske krivice«, pravi minist- ski predsednik in dostavlja tolažbo, da je treba le dela in dela, da bo Italija, če izrabi svoje naravne vi- re in upreže vse svoje mogočne delov- ne sile, v nekatere letih velika indus- trijska in poljedelska država, mo- gočna demokracija, zelo bogata dr- žava. Zato pa je treba sedaj skrbeti samo za eno stvar: obstanek. »Pre- magati moramo težave miru z večjo žilavostjo in večjimi žrtvami, kot pa težave vojne. Vzdržati je treba red za vsako ceno, delati napeteje, po- rabljati manj, proizvajati več. Ne moremo izbirati, kako naj ravnamo. Ta načela odslej niso več moralno pravila, temveč življenjski pogoji.

Dr. M. L.

Naše politične šole.

(Konec.)

Pri zadnji uri pred počitnicami je ustanovila trboveljska šola poseben šolski odsek iz udeležencev šole. Ta odsek ima nalogo, da pridobiva šoli nove udeležence, da zanesa agitacijo za šolo med naširše vrste trbo-

veljskega proletariata. Poleg tega ima skrbeti, da ustvari ožjo vez med udeleženci šole in skrbti za redni obisk. S tem se bo vzgojil med ude- leženci šole zmisel za samoupravo in za samostojno organizacijsko delo.

Eden najvažnejših problemov naših šol je sedaj ustvaritev znanst- vene knjižnice. Brez knjig je vsako uspešno delo v bodočnosti izklu- čeno. Zato si je ta odsek nadel tudi nalogo, da mesečno zbira prispevke med člani, iz katerih prispevkov se bo nakupilo knjižnice. Problem knjiž- nice pa je obenem vzbudil problem slovenske socialistične literature. Ki nam popolnoma manjka. Razum komunističnega manifesta in Erfurtskega programa nimamo prestavljenega nobenega klasičnega socialistične- ga dela. Tu čaka Socialno Matice ogromna naloga. Vse svoje založni- ško delo bo morala odsej osredoto- čiti v izdajanju socialističnih knjig in brošur. »Demokracija« pa bo mo- rala postati pravi kompendij socia- lizma. Vsled tega velikega pomanj- kanja lastne literature si bodo mo- rale pomagati knjižnice naših politič- nih šol za prve čase predvsem z nemškimi deli. Seveda marksisti- remu s tem ne bo pomagano. Gledati pa bomo morali itak na to, da se bo vsak izmed udeležencev naših šol priučil vsaj enega svetovnega je- zika t. j. nemščine, francoščine, an- gleščine, ruščine ali pa italijanščine.

Delo v šolah zelo napreduje, kar je zanimanje veliko. Trboveljska šola bo odslej imela še posebne te- denske diskuzijske večere, na kate- rih se bo razpravljalo o snovi, o ka- teri se je predavalo zadnje uro.

V prihodnje bomo prinašali vsak teden kako razpravo iz naših politič- nih šol, ki bodo pokazale, koliko ta- lentov je zakopanih v našem proleta- rijatu. Te zaklade je dvigniti in jih uravnati v skupen socialistični tok. Delo naših sodrugov v Trbovljah in na Jesenicah pa bodi našim sodru- gom v drugih revirjih v spodbudo, da se z vso resnostjo poprimajo izobraževalnega dela.

Končno še nekaj besed sodrugom iz trboveljskega in jeseniškega re- virja, ki se niso v politični šoli. Ma- go jih je med njimi, ki so mnenja, da že itak dovolj znajo, da za ne ni tre- ba politične šole, mnogim se zdi be- seda »šola« ovira, da ne pridejo bli- zu. Vsem tem bi zaklical Sokratov rek: »Jaz samo to vem, da ničesar ne vem«. In vendar je bil Sokrat eden največjih grških filozofov! Do- misljite se navadno izraz pilitosti in nevednosti.

Poleg teh pa je največ takih, ki so mnenja, da je vse to, kar se pre- dava v politični šoli pretežno za- nje. Tem sodrugom bi bilo dati za vzgled one člane naših političnih šol, ki so prišli v šolo nevedni, ki so si na- do danes že dosti pridobili. Sodrugi, vam ni bilo zaklatic, da pot k boljšemu in lepšemu življenju vodi skozi izobrazbo. Začetkoma gre bolj težko, ali čim dalje časa boste obiskovali šolo, tem večje veselje boste imeli nad uspehi. Ničesar se niste zamudili. Oglavite se pri šolskem odseku, da Vas sprejme v šolo. Septembra se prično zopet preda- vanja.

Dnevne vesti.

Prekurije za slovensko upravo

Na prvem zborovanju sosveta ci- vilnega komisarja za Prekmurje v Murski Subotici dne 25. t. m. so za- stopniki vsega Prekmurja sklenili resolucijo, v kateri pozdravljajo svoje osvoboditelje, zahtevajo od-

Pepel: Postavi se na vse štiri in lajaj po pasje!

Baron: Bedak! Kaj pa si ti, trgovec? Ali si pijan mogoče?

Pepel: No, zalajati! Zabavalo me bo... Ti si gospod... take čase si videl, ko našega brata še za človeka nisl smatral... in vse tako...

Baron: No, dajle!

Pepel: Kaj še? Ampak sedaj te bom jaz prisilil lajati po pasje... in lajaj boš... boš?

Baron: No, bom. Bedak! Kakšno vse- lje ti more delati to, če jaz sam vem, da sem padel nižje tebe. Poprej bi me prisilil hoditi po vseh štirih, ko nisem bil še tebi enak...

Bubnov: Tako je.

Luka: Tudi jaz pravim — res je.

Bubnov: Kar je bilo, je bilo, kar je osta- lo, ni mnogo prida. Gospode tukaj ni... vse je odpadlo, samo gol človek je ostal...

Luka: To se pravi: vsi smo enaki... A ti, dragi moj, si bil baron?

Baron: No, in kaj še? Kdo pa si ti?

Luka (se smeje): Grofa sem videl in kneza... barona vmed prvokrat, pa še ta je po- kvarjen...

Pepel (se glasno smeje): Baron! Ti si me znešal!

Baron: Cas je, da se izpametuješ, Va- silij!

Luka: Ene-he. Gledam jaz na vas, bratci, življenje vaše. — o-oil...

Bubnov: Tako je življenje: jutraj se zbudiš, pa se začne trpljenje...

Baron: Tudi smo bili vajeni, da! Jaz, n. pr. sem se prebudil jutraj in pil v posteli kavo... s smetano... da!

Luka: In vseeno, vsi smo ljudje! Privar- jaj se, pači se, delaj kar hočeš, kot človek si se rodil, kot človek umreš. Gledam jaz ljudi, vse bolj pametni, vse bolj važni postajajo... če prav vedno slabše žive, in vedno po boljšem hrepenijo... trmasti so!

Baron: Ti, stari, kdo si ti? Od kod si prišel?

Luka: Jaz?

Baron: Roman?

Luka: Vsi mi smo na zemlji romarji. Pra- vijo, slišal sem, da tudi zemlja naša po nebu roma.

Baron (strogo): To je tako, no, a potni list imaš?

Luka (po kratki pavzi): A kdo si ti?

Spicelj?

Pepel (radostno): Dobro, spretno, sta- rec! Aha, Baroš, si jih dobil?

Bubnov: No, da, dobil jih je gospod...

Baron (zmeden): No, kaj je tam? Se vendar šalim, očka! Jaz, brat, sam nimam papirjev.

Bubnov: Lažeš.

Baron: To se pravi... papirje imam, ampak za nič niso.

Luka: Oni, papirji, so vsi taki... vsi skupaj niso za nič.

Pepel: Baron, pojdiva v gostilno.

Baron: Jaz sem gotov. Pozdravljen, očka... navihaneč ti!

Luka: Vse je mogoče, dragi moj...

Pepel (pri vrtnih vratih): No, pojdiva že! (Odide. Baron s hitrimi koraki za njim.)

Luka: Kaj je bil ta človek v resnici baron?

Bubnov: Kdo ve? Gospod je bil res... Saj je še sedaj: naenkrat obrne gospoda iz sebe. Se še ni odvalil popolnoma, kakor vse kaže...

Luka: Da, gospod... S tem, brat, ti je tako, kakor s kozami. Ozdravi človek, ampak znaki ostanejo.

Bubnov: Drugče je dober človek. Vča- sih ga lomi... kakor n. pr. danes s tvojim po- tni listom...

Aljoška (vstopi pijan s harmoniko v ro- kah, žvižga): Ej, ljudje božji!

Bubnov: Kaj se dereš?

Aljoška: Oprostite! Jaz sem uljuden člo- vek...

Bubnov: Si zopet krokaj?

Aljoška: Pa še kako! Ravno kar me je pomočnik pristava Medjakin spodil iz stražnice. Da niti dišalo ne bo po tebi na ulici, mi je rekel. Jaz sem človek s karakterjem... A gospod kriči name. A kaj je to gospod? Phe, Nespo- razumljenje. Pijanec je on, gospod. Jaz sem pa tak človek, ki nimam nobene želje! Ničesar.

ne maram in — konec. Na, vzemi me za rub, za dvajset! A jaz — ničesar ne maram. (Nastja vstopi iz kuhinje). Daj mi milijon, ne maram — ne maram! In z menoj ne bo komandiral moj tovariš, pijanec. Ne bo, pa ne bo!

(Nastja stoji pri vratih, gleda na Aljoško in zmaguje za glavo).

Luka (dobrodušno): Eh, dečko, zablo- diš si...

Bubnov: Nesposobnost je človeška last- nost...

Aljoška (se vleče na tla): Na, grizi me! Jaz ne maram ničesar. Jaz sem odločen člo- vek. Pa mi pojasnite, če sem slabši koga dru- gega? Zakaj bi bil jaz slabši od drugih? Med- jakin pravi: ne prikaži se na ulico, gobec ti raz- bijem. Jaz pa pojdem... na sredi ulice se vle- zem, pa me zadavi! Jaz ničesar ne maram!

Nastja: Nesrečnež! Tako mlad, pa že tak...

Aljoška (zagleda njo in vstane na ko- lena): Gospodična. Manžel. Parle franse... prelskurant! Nalezal sem se ga...

Nastja (glasno šepetaje): Vasilisa!

Vasilisa (maglo odpre vrata, Aljoški): Si spet tu?

Aljoška: Pozdravljeni. — Izvolite Vasilisa: Ti nisem rekla, ščene, naj se tvojega duha ne bo tukaj... pa si spet prišla!

Aljoška: Vasilisa Karpovna... hočeš, pa ti zaigram mrtvaško koračnico?

(Dolge prihi.)

Priglasite vojne sirote!
Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje hoče vedeti natančno število onih vojnih sirot, ki se nahajajo v tako slabih gmočnih razmerah, da bi bili potrebni kakšne podpore. Vojnim sirotam je pristevati tudi nezakonske otroke, katerih nezakonski očetje so v vojni padli ali umrli. Starši, varuhi, ali zastopniki takih vojnih sirot, živčih v Ljubljani, naj zato te sirote do vstetega ponedeljka, dne 1. septembra 1919, prijavijo pri mestnem magistratu, srednje stopnice, 1. nadstropje, levo, soba št. 2. Če dobivajo sirote volaško ali begunsko podporo ali volaško pokojnino, naj prinesejo s seboj plačilno polo ali odlok, če je bila pa morja taka prošnja odbita, pa odlok, za kaj je bila odbita.

Trebušni legar v Mariboru.
Ker se je pojavilo v Mariboru več slučajev obolenj na trebušnem legarju, je izdal mestni fizik za Maribor sledeči proglas: Preiskava Maribor večkratnih obolenj na trebušnem legarju v mestnem okolišču, ki privedla do zaključka, da je nezakonsko mleko razširjalni vir infekcije. Vsled tega je do nadalje prepovedana prodaja nezakonskega mleka kot kislega mleka. Prebivalstvo se opozarja, da zauživa le kuhano mleko.

Preložitev ljubljanskega kolodvora.
Pododsek za proučitev vprašanja, kako naj se z ozirom na nemoteni razvoj ljubljanskega mesta prestavi kolodvor iz ozkega železniške proge v mestnem območju, je pred kratkim dokončal svoje delo. Uspeh svojih študij bo predložil v obliki brošure anketi prve dni prihodnjega meseca.

Železniškim uslužbencem iz zasebnega ozemlja na znanje!
Z dnem 10. septembra t. l. se razpusti selitveni odsek jugoslovanskih železničarjev v Trstu. Istega dne odide iz Trsta tudi zadnji selitveni vlak. Selitev bo sicer tudi poznaje množica, toda združena z velikimi težavami, in vozovi bodo naloženi s pohištvo, (posamezniki voz nitiče ne sme spremljati) prepuščeni svoji usodi in nevarnosti talvine. Italijanska uprava pripozna samo selitveni odsek, ne pa tudi posameznih strank. Ako ima kdo še kaj za ukreniti radi preselitve, naj to hitro uredi do omenjenega dne.

»Učiteljski svet« na Koroškem.
Prejeli smo: Na podlagi sklepa koroških okrajnih učiteljskih društev, se je 15. avgusta 1919. v Siskiu konstituiral iz odbornikov vseh društev Učiteljski svet za Koroško, avtonomen stanovski organ koroškega ljudsko-šolskega in meščansko-šolskega učiteljstva. Za začasnega načelnika je bil izvoljen tovariš Peter Močnik v Pliberku. Izvršjoč sklepe teh društev, prevzame »Učiteljski svet« zastopstvo vseh onih stanovskih interesov, ki se tičejo posebej koroškega učiteljstva in so vsemu temu učiteljstvu skupni. V smislu tega poverila je sklenil učiteljski svet pri prvi svoji seji 15. t. m. sledeče:

I. »Učiteljski svet« se smatra kot edino poklicnega, da izvršuje učiteljstvu pravno zaimene in faktično priznane pravice soddoločevanja pri vseh ukrepih šolskih oblasti, v kolikor se tičejo Koroške, ako niso te pravice izrecno pridržane učiteljstvu posameznih okrajev. Posebej poudarja »Učiteljski svet« pravico tega soddoločevanja pri namestitvi učiteljstva, okrajnih in višjih šolskih nadzornikov.

II. »Učiteljski svet« je edino upravičen nastopati v javnosti v imenu celokupnega koroškega učiteljstva in zastopati njegove interese napram vsem činiteljem javnega življenja v državi.

III. Pokrajinske in državne stanovske organizacije, ki jim pripada koroško učiteljstvo, so dolžne pri vseh zadevah, ki se posebej tičejo koroškega učiteljstva in šolstva, uvaževati sklepe »Učiteljskega sveta«.

IV. Ukrepov, ki se izvršijo preko njega, ako posegajo v posebne interese koroškega učiteljstva, ne priznava.

V. »Učiteljski svet« smatra kot patriotsko dolžnost vsega koroškega učiteljstva, da isto vstaja v ločenih počitnicah na svojih mestih

ter posveti vse svoje sile narodno-propagandnemu delu.

VI. Stoji neomajno na stališču edinstvenega dela vseh narodnih činiteljev na Koroškem. Zato odklanja v teh odločilnih časih vsako strankarsko politiko.

VII. Ponovno je koroško učiteljstvo na svojih zborovanih zahtevalo svojega poročevalca pri višjem šolskem svetu. Od te svoje zahteve ne odneha.

VIII. Poverjeništvu za uk in bogocastje namerava baje otvoriti 1. letnik učiteljske v. Velikovec. Učiteljstvo protestira proti ustanovitvi takega zavoda na Koroškem, ker tu danes niso nikjer dani pogoji za učiteljsko izobraževališče.

Draginske doklade poštnih uslužbencev.

Piše se nam: Dva meseca že krožijo govorice o naših draginskih dokladah. Definitivni nastavljenici so dobili doklade že izplačane. Kaj pa je z aspiranti, aspirantkami, doželjnimi pismonoši in pomožnimi slugi? Ali nimamo tudi mi pravice do življenja? Ali dobimo mi hrano, obleke in druge življenske potrebščine morda bolj poceni kakor defektivni? Ne bomo tu navajali naš križev pot, saj je ravnateljstvu itak znan. Dovolimo si samo to vprašanje: Kdaj se bodo nam doklade izplačale in v kakšni meri? Apelliramo zato pošto ravnateljstvo, da se postopa tudi z nami človeško, saj smo najbolj zatirani od vseh državnih uslužbencev. Le ako boste z nami postopali človeško, si boste vzgojili zveste in vestne uradnike. Upamo, da se nam doklade do 1. septembra brez izjeme izplačajo. Apelliramo torej še enkrat na pošto ravnateljstvo, da se v tem oziru za nas takoj zavzame.

Drohno.

— Nov vlak med Ljubljano in Zidanim mostom. Z dnem 1. septembra 1919. začne med Ljubljano gl. kol. in Zidanim mostom voziti nov osebni vlak, ki nudi potnikom ugoden prihod v Ljubljano zjutraj in odhod popoldne. Odhod vlaka št. 37/a iz Zidanega mosta ob 5.54, iz Litiče ob 6.44, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 7.28. — Odhod vlaka št. 32a iz Ljubljane gl. kol. ob 14.15, prihod v Litiče ob 14.55, prihod na Zidan most ob 15.30.

Sprejemanje strank v odseku za prehrano. Svoječas je bilo objavljeno v časopisih, da se sprejmejo pri odseku za prehrano stranke izključno le v torek, četrtki in sobotah od 10. do 12. ure popoldne. Kljub temu prilagajajo stranke dan za dnem dopoldne in popoldne, takorekoč ob vsaki uri k imenovanemu uradu ter izsiljujejo sprejem izven določenih sprejemnih ur. Vsled preobrnega dela se bo odslej sprejem strank izven določenih ur desledno odklanjal.

— Društvo državnih računskih uradnikov na slovenskem ozemlju vabi vse svoje člane k izredni občni skupščini, ki se vrši dne 30. t. m. ob 20. uri v mestni posetovovalnici (Ljubljanski magistrat) z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupščine. 2. Poročilo o delovanju in denarnem stanju društva. 3. Rešitev stavljenih predlogov in 4. Nova službena pragmatika.

— Nogometna tekma »Česky lev« iz Plznja. Danes popoldne se vrši na športnem prostoru pred državnim kolodvorom nogometna tekma med našo »Hrlijo« in S. K. »Česky lev« iz Plznja. »Česky lev« reprezentira najboljši razred čeških provincijalnih klubov. Potuje skozi Ljubljano v Split in se je dogovor za tekmo v Ljubljani posrežilo šele v zadnjem trenutku. Tekma bo skoro gotovo bolj napeta in ostrejša od nedeljske tekme s »Sparto«. Za naše razmere nenavadno pri tem moštvu je, da sestoji brez izjeme iz delavstva škodovih tovarov v Plznju. — Pričetek tekme točno ob 18. uri; igra se ob vsakem vremenu. Predprodaja vstopnic od 13. do 14. ure pri blagajni na športnem prostoru.

— »Državna posredovalnica za delo«, podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 18. do 23. avgusta 1919 je iskalo delo 170 moških in 54 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 101 moških in 55 ženskih delavskih moči. Posredovanje se je izvršilo 102. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 23. avgusta 1919 iskalo delo 12.875 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 11.034 delavcev. Posredovanje se je izvršilo v tem času 3998. Delo iščejo: pisarniške moči (321), trgovski sotrudniki in sotrudnice (108), služniki in kuharice (101), slugi, vratarji, hišniki, hišnice, pekli, mlinarji, mesarji, tovarniški in poljski delavci in delavke, krojači,

šivilje, natakariji in natakarice, ekonomski, oskrbniki, strojni ključavničarji in mehaniki, strojni monterji, strojevodje, zobotehniški, rudarji, strojniki, kurjači, zidarji, livarji, tesarji itd. Delo je na razpolago: težakom, blagcem, dninarjem, navadnim delavcem in delavkam, služkinjam, kuharicam, poljskim delavcem in delavkam, zidarjem, mizarjem, stavbenim ključavničarjem, vajencem razne stroke, čevlarskim pomočnikom, tesarjem, pletarjem, drvarjem, oglarjem itd.

— Pregled poštnih in brzajavnih pristojbin, sestavljen in izdal K. Tiefengruber, višji poštni oficijal pri poštnem in brzajavnem ravnateljstvu, je izšel. Vključen je od 1. julija 1919 nadalje. Cena izvoda 2 K.

— Pravilnik o brivnicah, razglašen v službenih novinah. Na postavi člena 33. sanitetnega zakona se izdaja ta naredba: 1. Nihče ne sme otvoriti brivskega obrata, ako se lokal prej ne pregleda z zdravstvenega stališča ter ne odobri za uporabo. (Člen 29. obratnega zakona). — 2. Nihče ne more biti zaposlen v obratu, ako nima zdravniškega spričevala, da ne bojuje niti za kužno, niti za prenosno boleznijo, zlasti pa ne za silido ali za odprto tuberkulozo. — 3. Pričeti, ki se uporabljajo pri britju, striženju, morajo biti vedno snažni, in otirača, s katerimi se briše lice ne britju, se morajo premeniti za vsakim posetnikom. — 4. Brivski delavci morajo nositi posebne bele plašče, ki naj bodo kar najbolj snažni. — 5. Brivci morajo imeti vedno kratke postrizene nohte in si morajo umiti roke vselej pred novim britjem. — 6. Sapunanje se mora vršiti z roko, s čopičem pa se sme vršiti samo, če kdo svoj čopič prinese v obrat. — 7. Brivske britve in škarje morajo biti kar najbolj snažne. Pred uporabo morajo ležati vsaj četrt ure v prečiščenem alkoholu, ki se mora obnavljati kar najpogosteje. — 8. Posode, iz katerih se univa lice po britju, morajo biti snažne in vsak dan enkrat prekuhane. — 9. Vsaka uporaba gobe se najstrože prepoveduje. — 10. Uporaba brivskega kamena je dovoljena samo, ako gost sam svoj kamen prinese s seboj. — 11. Prašenje lica je dovoljeno samo s čisto vato, ki se sme uporabiti samo enkrat in po uporabi zavreči. — 12. Strožki za striženje se morajo po vsaki uporabi razklopiti, umiti in vtakniti v prečiščen alkohol, potem pa obrisati s snažno otiračo. Alkohol se mora obnavljati kar najpogosteje. — 13. Glavniki in čopiči se morajo po vsaki uporabi dobro osušiti in izmiti v topli vodi. — 14. Osebe z vidnimi znaki kožnih bolezni na obrazu in glavi se smejo striči in briti samo s svojim lastnim orodjem. — 15. Vsak brivec mora imeti poseben pripomoček za britje mlčičev. — 16. Vzdrževanje snage v lokalu mora biti primerno. Tla se morajo vsak dan z vlažnimi krpmi obrisati in oprati. Po možnosti je treba tla mazati z oljem. Pohištvo naj se vsaj dvakrat na teden obriše in osuši ter potem oskropi z desinfekcijsko raztopino. Vse odpadke pri britju in striženju je najbolje zažgati; ako to ni mogoče, naj se mečejo na smetišče, samo gledati je treba, da se ne razsijajo. Po kotih je postaviti zadostno število pljuvalnikov in nad njimi bodi nabit napis: »Ne pljuj po tleh!« — 17. Puščat kri in dreti zoba je brivcem strogo prepovedano. — 18. Strogo se prepoveduje krtačiti obleke posetnikom v lokalu. — 19. Vsak pregled in vsaka nepravilnost se mora zapisati v posebno knjigo »kontrolnik«, ki ga mora imeti vsak lastnik obrata, tako da je mogoče videti, kdaj, kako in s kakimi predlogi se vrši nadzorstvo. — 20. Ta pravilnik mora biti natisnjen in v vsakem obratu nabit na vidnem kraju. Kdor se pregreši zoper katerokoli njegovo točko, se kaznuje po členu 33. sanitetnega zakona z zaporom do 30 dni, oziroma z denarno kaznijo do 150 dinarjev.

— To vam je bilo veselje! V nekem ljubljanskem listu smo čitali večkrat kako fletno je bilo v Siskiu »Komarjevo«. K temu pristavimo mal a resničen komentar: pito, »pelo« in plesalo se je po nekaterih ostarjih na način, da se je dostojnemu človeku gabilo. Godilo in plesalo se je od sobote do ponedeljka zvečer brez vsakega oblastvenega dovoljenja. V lokalni, ki je last »dobrega« moralista, so se gostje med katerimi se je nahajalo tudi nekaj deklet — v ponedeljek zvečer stekli. Da bi komarjevo slavnost se povečala so »gotov« del telesa vtikali v steklenico z besedami »na hudič« pa še ti malo pije... Uboga Šiška!

— Tedenski izkaz nalezljivih bolezni od 10. do 15. avgusta 1919 na ozemlju vlade za Slovenijo. Obolelo je oseb: Davica (Diphtheria): Okraj Brežice: občina Bizeljsko 1. okraj Celje: občina Trbovlje 1. okraj Ljutomer: občina Slanjan 1. Trebnji tifus (Typhus abdominalis): Okraj Celje: občina Trbovlje 1. okraj Kočevje: občina Banjaloka 1. okraj Krško: občina Krško 2. okraj Ljubljana: občina Vič 1. okraj Maribor: občina Karčovina 1. Maribor mesto 2. Griza (Dizenterija): Okraj Brežice: občina Brežice 2. okraj Krško: občina Krško 1. okraj Kranj: občina Predoslie 3. 1 umrlo, okraj Kranj: občina Strazišče 1. Ljubljana, mesto 15. 6 umrlo, okraj Maribor: občina Karčovina 1. okraj Maribor: občina Studenci 1. okraj Kranj: občina Križe 1. Pegavica: Okraj Ljutomer: občina Ljutomer 1. Koze (Varicella): Okraj Celje: občina Sv. Vid 1. okraj Krško: občina Cerklje 4. okraj Kranj: občina Škofja Loka 2. okraj Kranj: občina Zmince 1. Ljubljana, mesto 1. okraj Maribor: občina Smolnik 7.

— Darovali so v prid zveze vojnih invalidov za sloj. Štajersko v Mariboru: Josip Rosenberg, Heria Berg, tov. usnja, Wilhelm Freil. Puke in Rosman, po 300 K. Bado Anton, tov. usnja, 200 K. Scherbaum Gustav, Scholin Ko., Ludvik Franc in Sinovi, Herman Wegerar, K. Bros, tov. mila, Čeligi Franc po 100 K. uslužbeni skladišča za živila južno železnice skupaj 68 K. Schneiderbach Alojz, Anton Kiffman, Vincenc Küchler, Thomas Götz, Kaspar Hausmanger, Schmidt, Hotel Meran, Haber Karl, Kristian Foller in sinovi, gledališčni ravnatelj Kiffman Rudolf, Ant. Spaninger, M. E. Šepce, Mihael Samida, Ouzel Leopold, Karl Pichler, A. Halbart, baron Tvikel Alojz, Gunšek, Strazi in Felber, po 50 K. F. Michelitsch, Gustav Pirhan, dr. Fr. Olančnik, po 40 K. Lina dr. Gastinoraj, Marija Pomagaj — lekarna. Franc Wersstaler, Ferd. Greiner, Karl Wersche, J. N. Susteršič, trgovina, fotografski zavod Makart, Cverlin Franc, Hans Rantner, Josef Jutros, Ferd. Frankl, po 30 K. Allinger 25 K. — Zveza invalidov izreka darovalcev svojo najtoplejšo zahvalo.

Uboga jugoslovanska industrija s takimi ravnatelji. Šalust in inženier g. dr. Milan Vidmar nam je poslal dolg članek v naših strojni industriji. Gospod inženier bi rad nekaj povedal v svojem članku, pa ne upa z besedo na dan. Glavni smernici, ki jih zagovarja v svojem članku sta: strojna industrija mora delati (menda misli delavce) in inženier kot dalekoviden veščak mora biti absoluten gospodar nad delavci, podjetniki in nad državo, in sicer zaradi tega, da mu delavstvo in država služita ter imajo podjetniki »primeren« dobiček. Kako gre delavstvu in državi, to je bolj figa. Prav nič druge vsebine nima njegov članek.

Mi ne podcenjujemo strojne industrije v Jugoslaviji. Trdimo celo, da je brezvestno, če Jadranska banka pušča v svojih strojnih tovarnah v Ljubljani stavkati skoro tristo kovinarjev, sedaj, ko je industrija v največji krizi, ko premogokopi ne morejo delati zaradi pomanjkanja tuhnih potrebščin, ko ni poljedelskih, vinčarskih in strojev za obrt. V najvažnejšem trenutku, ko se stroji nujno potrebujejo, ko imajo samo te tovarne za več milijonov kron naročil na take nujne stroje in naprave, kakor nam poročajo iz prizadetih krajev, veleva modrost in dalekovidnost veščaka, da mora delavstvo stavkati, ker mu je hotela družba zmanjšati doklade za 25 odstotkov. Gospod inženier in doktor vs. čeprav ni mnogo deloval v tovarnah, da kovinarji in uradniki po takih tovarnah nimajo nikjer tako slabih plač kakor v Ljubljani. Vsaj je bil naročil z Dunaja nedavno več kovinarjev, ki so nastopili delo v tovarni in g. inženier jih je še bolje plačeval kakor domače delavce, pa so mu kljub temu ušli in so morali iskati svojo pravico še pri ljubljanskem obrtnem sodišču. In moč, inženier, dalekoviden veščak se upa strašiti s tajo konkurenco! Ne, konkurenca, ampak odušaki dobiček banke je tisto, kar je ideal tega veščaka.

Da veščak Vidmar ne pozna najprimitivnejših zakonov ekonomije, nam dokazuje tudi to, ker hoče ustvariti šele na temelju izkoriščanja uslužbenstva moderno in konkurenčno strojno industrijo. Ekonomsko pravilo, ki ga pozna vsak abecedar, ni treba, da bi bil inženier, pa zahteva, da se v podjetje založi taka glavica, ki omogoča, da se uredi obrat moderno; če le obrat snoteno uredjen, je sposoben za konkurenco, ne da bi neusmiljeno izkoriščal delavstvo in uradništvo.

Gospod inženier se moti, če misli, da bo po tej poti moderniziral strojno industrijo. Delavstvo in uradništvo si poišče lahko tudi drugje kruha, boljšega kruha in gospod inženier je lahko prepričan, da če bo tiral stvar je predaleč, da organizirano delavstvo ne bo prestopilo praga tovarov, dokler gospod ravnatelj ne izpremeni svojih čudnih nemoderenih nazorov.

Prav veselilo bi nas, če bi gospod inženier posvetil svojo učenost pravi modernizaciji strojne industrije na Slovenskem, dalje če bi primerjal plače svojega uradništva in delavstva, to je upošteval socialni moment, ki ga menda doslej prav nič ne pojmuje, s plačami osebja po drugih enakih podjetjih; šele potem bi ulegelni govoriti o veščakih. Dokler bo pa pisal sofisticirano-demagoške članke, je znamenje, da nima resnosti.

Za modernizacijo industrije je treba veščaka, ki hoče dvigniti industrijo na podlagi temeljnega ekonomskega pravila. Če ga ni, ne pojde!

Iz stranke.
Shodi v nedeljo 31. t. m. se vrše: Kamnica pri Mariboru ob 10. uri dopoldne v šoli. Fram pri Mariboru ob 10. uri dopoldne v šoli. Sp. Poljskava ob 10. uri dopoldne.

Vestnik »Svobode«.
Odbor izobraževalnega društva »Svoboda« Novi Udmat-Moste pozivlja, odbor komičnih delavcev in tukajšnjega krajevnega političnega društva na izredno sejo, ki se vrši v društvenem lokalu (s. Moversja) v četrti 28. avgusta ob 8. uri zvečer. Ker je dnevni red zelo važen, naj nihče ne izostane.

Iz Slovenije.
Kranjska gora. Na protestnem shodu proti postopanju našega občinskega gerentstva v zadevi elektrarne in vodnih sil, o katerem smo včeraj pisali je bila sprejeta naslednja rezolucija:

Dne 24. avgusta 1919 na javnem shodu v gostilni pri »Slavcu« v Kranjski gori zbrani občani in upravičeni posestniki občine Kranjska gora-Log, protestirajo naložbeniče proti gospodarstvu gerentstva z občinskimi imetjem ter izjavljajo, da ne bodo nikdar pripustili, da ostane vodna moč Pišence in elektrarne last posojilnice v Kranjski gori, kakor je to zemljiščno vpisano, ker je ta vključba napačna zaradi nepostavnosti vsebine in neresničnosti navedbi.

Ker je gerentstvo oddalo proti volji občanov z nezakonitim postopanjem in zvijačo elektrarno, vodno moč in svet v Pišenci (Babi) Posojilnici v Kranjski gori, ter s tem oškodovalo občane za več sto tisočakov, nadalje, ker je bilo to gerentstvo vpostavljeno še po nasilni staroavstrijski diktaturi, v katerem so zastopani skoro sami pristaši izgnanega Susteršiča in ker gerent ni samostojen, temveč pod absolutnim vplivom g. župnika Krajca, izreka o tem gerentstvu popolno neznanstvo, ter zahtevamo njegovo takojšnjo odstranitev in vpostavitve novega gerentstva, kateri naj bo sestavljen enakomerno iz vseh treh strank.

Zahtevamo tudi odločno, da se pokliče dosedajšnje gerentstvo na odgovor, da poravnava eventualne škoda občini, za katere bi se dognalo, da so nastale vsled nepravilnega postopanja z našim premoženjem, in bomo napeli vse sile, da to dosežemo.

Nadalje zahtevamo, da se razveljavijo vsi sklepi in pogodbe, kar jih je izvršilo dosedanje gerentstvo v škodo občine, osebno poročila z dne 28. februarja, oziroma 29. marca t. l., ker je odobritev s strani države in vlade nepostavna.

Dodatno k tej rezoluciji je gosp. dr. Tičar predlagal, da se izvoli delavni odbor, kateri ima pozvati gerentstvo, da tekoma osnaki daj javi delavnemu odboru v roke, da je pripravljen izposlovati pri posojilnici sklep, da posojilnica od vključbe elektrarne in sveta v Babi odstopi, drugače naj pripiše sebi vse posledice, ki bodo sledile v nasprotnem slučaju. — Predlog je bil enoglasno sprejet.

V delavni odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči posestniki in Kranjske gore: Josip Košir ml., J. Peterman, L. Zore in Fr. Kosmač.

Agitirajte za naše časopise!

Gospodarstvo.

Izvoz iz Italije. »Jutarnji List« poroča iz Beograda, da je italijanska vlada dovolila prost izvoz iz Italije v Jugoslavijo za tele predmete: zdravila, parfimerije, porcelan, papir in razno galanterijsko blago. Ti predmeti se smejo izvažati iz Italije v Jugoslavijo v neomejenih količinah.

Bombaž za češke tekstilne tovarne. Kakor poroča »Bohemian«, je polovica za češkoslovaško državo določenih 26.000 bal bombaža že pripravljenih za razdelitev. V najkrajšem času prične večje število tekstilnih tovarn na Češkem zopet z obratom.

Prevoz blaga iz Soluna. Ministrstvo za prehrano in obnovo je določilo posebno komisijo, ki je odpotovala v Solun, da uredi prevoz tamkaj nakopičenega blaga v jugoslovanske pokrajine.

Ogromna letina v Rusiji. Kijev, 25. Letošnja letina se cení na 1.440.144.000 pudov žita.

Narodno predstavništvo.

LDU, Beograd, 26. Današnje sejo narodnega predstavništva so pričakovali z velikim zanimanjem in napetostjo. Kakor pri obeh prvih sejah so bile tudi danes galerije napolne. Tudi diplomatska loža je bila dobro zasedena. V zbornici so bili navzoči vsi ministri, razen zunanjega ministra dr. Trumbića. V političnih krogih so z veliko napetostjo pričakovali odgovor ministrskega predsednika na opozicijska očitanja. Posebno ugoden vtis je naredil oni pasus govora ministrskega predsednika, s katerim se s tako pristransko zahvalnostjo spominja Rusije in njene pomoči. V nadaljnjem govoru je ministrski predsednik poudarjal, da njegova vlada ni strankarska in je pobijal neutemeljene očitke glede združitve bivše srbsko-hrvatske koalicije z nekdanjimi srbskimi opozicijskimi strankami. Izjavil je, da so to združitve povzročili v prvi vrsti radikalci, ki so razširili svojo organizacijo preko mej nekdanje kraljevine. Zamerja se vladi, da ni ohranila zbrane moči. Smatral je, da vodi grupiranje političnih sil do stabilizacije notranjega političnega položaja. Medtem pa se grupiranje ni začelo s te strani nego z druge. Najprej se je grupirala radikalna stranka. Ni voljen, začeti o teh stvarih, toda gospodje se razlikujejo po programu. Polovica omenjene stranke zahteva široko združitev našega troimenega naroda, dočim je druga večja polovica stranke proti temu. (Ploskanje na desnici, burni protest na levi.) Spor je postal čimdalje bolj ceseben. Radikalni poslanci so obsuli poslanca Valerijana Pribičevića z očitani, da njegov brat Milan agita za republiko. Nemir je bil čimdalje večji. Predsednik je moral sejo prekiniti. Po zopetni otvoritvi je izjavil ministrski predsednik na podlagi stenografskega zapisnika, da so radikalni poslanci napačno umeli nekatera njegova izjavljanja. Naglašal je, da je storil vse za sestavo koncentracijskega kabineta. Svetozar Pribičević, proti kateremu se danes dviga levica, je bil Pašičev in Protičev kandidat za ministra notranjih del. Vlada sprejema politiko g. Pribičevića in bo delovala za pravico in svobodo. Glede na agrarno reformo priznava, da so se naredile pogreške, ki jih je treba popraviti. Priznava, da je bilo več prirobov tudi proti drugim resortom, zlasti proti ministrstvu prometa. Vendar ne ve, ali bi kak drug minister storil več nego Tulović. Tajnih pogodb s socialisti ni nobenih. Pojasnjuje, da je bil narodni poslanec in da je odstopil zato, ker je bil izvoljen za predsednika beograjske občine, tudi z glasovi radikalcev. Opominja, da tudi pokojni ministrski predsednik Milovan Milovanović (klic: Slava mu!) ni bil narodni poslanec. Izjavlja, da hoče ostati pri vladi, dokler bo mogel delati z narodnim predstavništvom. Njegova

očitanja niso bila namenjena vsem radikalcem kot takim, marveč v prvi vrsti šovinističnemu radikalnemu glasilu »Zastava« v Novem Sadu. Naposled je dejal, da bo vlada delala po geslu, ki stoji na križu srbskega pokopališča na Krfu in se glasi: »Za pravdo i slobodu!«. (Medklci: »Da, da, pravica in svoboda visita na kržu!«) Posl. dr. Miladinović je v csebnih pripombi odgovarjal na izvajanja ministrskega predsednika. Odločno je pobijal ministrovo trditev, da zasleduje delo radikalcev separatistično politiko. Izjavil je, da za nenarodne pisanje tega in onega lista ne morejo biti odgovorne stranke. On sam je v narodnem predstavništvu že večkrat v imenu svoje stranke nastopil za narodno ujedinjenje. In to je važnejše kakor to, kar pišejo posamezni listi. Tudi Stojan Protič se je oglasil še enkrat k besedi in izjavil, da ne veruje trditvam ministrskega predsednika, češ da je Pašič sam protežiral notranjega ministra Pribičevića. On sam pa se je izprva res toplo zavzemal zanj in ga imel za najmočnejšega člana koalicije, katero je smatral kot najposobnejšo stranko, da stvari most med Srbi in Hrvati. Danes pa mora priznati, da se je o Pribičeviću motil in da se z njim ne da delati. Naposled je Protič ponovil, da en in njegova stranka nista nasprotna koncentracijskemu kabinetu. Nato predlaga Agatanović (demokratska zajednica) prehod na dnevni red: Narodno predstavništvo jemlje na povoljno znanje vladno deklaracijo in prehaja na dnevni red. Glasuje se poimenoma. Glasovali so tudi vsi ministri. Predsednik objavlja, da je za Agatanovičev predlog za prehod na dnevni red glasovalo 127 poslancev, proti pa 119 poslancev. (Ploskanje na desni.) Seja se zaključí ob trinaestih.

Židovska država.

Med židi se opaža hrepenenje, da ustanove svojo lastno židovsko državo, v kateri bi bili svoji med svojimi. Že pred 40 leti so se pričeli naseljevati v Palestini z namenom, da postane Palestina židovska država. Dogodki zadnjih let so to njih tendenco še utrdili. Znano je, da je mnogo poljskih židov odšlo v Palestino, ker so jih pričeli Poljaki povsod hudobno preganljati.

V Palestini je danes veliko židovskih kolonij z okroglo 12.000 ljudi.

Na svetu je 14 milijonov židov. V Palestini bi jih moglo živeti dva milijona. Naselitev bi se morda po njih mnenju dala izvesti tako, da se ne bi naenkrat zateklo več ljudi kakor bi jih mogla dežela sprejeti. Računa se, da bi se moglo letno v Palestini naseliti 50.000 ljudi.

Poroča se, da je že postavljen temeljni kamen za židovsko vsučilišče v Jeruzalemu. Na ta fakt stavijo židi veliko upanje, trdeč, da bodo mnogi slavni vsučiliški profesorji židi z raznih svetovnih vsučilišč došli v Palestino. A ker imajo na vseh poljih znanosti in umetnosti židi velike učenjake, se nađejajo, da bo jeruzalemsko vsučilišče baje najslavnejše na svetu.

Večji del židovskih kolonistov se peča s poljedelstvom. Tla in podnebje Palestine pospešujejo poljedelsko delo. Židje, ki so se tam naselili večinoma iz centralne Evrope, kažejo baje mnogo volje in brige za dvigovanje gospodarstva Palestine. Vpeljali so že od daj časa poseben način za namakanje zemlje.

Zagovorniki te židovske države napravljajo razne načrte o bodočnosti in pravijo, da se bosta tu na nek napreden način združila delo in izobrazba. Kolonije izdajajo tudi že svoj list.

Naravno je, da bodo izhajali v Palestini razni listi v vseh jezikih.

Židovska država bi se razprostirala okoli brda Hermone pri Jordanu. Kadar se bo država povečala, bo segala do Sirije in na drugi strani do Libanona. Sedaj se bodo razprostirale kolonije po vsi dolini reke Jordana.

Če se bo v resnici tako izvršilo, bo prišla ta nova država zopet v oni okvir nekdanje stare židovske države, ki je obstojala v biblijskem času.

Najnovejša poročila.

NEMŠKI UJETNIKI SE VRAČAJO.

LDU, Maribor, 26. Včeraj se je peljal skozi Maribor transport 1070 nemških vojakov iz Srbije. Spremljalo je transport sedem srbskih častnikov in 40 vojakov. Ta transport je deloma ostanek Mackenssenove armade, deloma so ujetniki solunske armade.

IZPUŠČENI KOMUNISTI.

LDU, Sarajevo, 26. V nedeljo zvečer so bili iz vojaškega preiskovalnega zapora izpuščeni voditelji komunistične stranke v Bosni in Hercegovini: Oba brata Jakšića, Bogoljub Čurić in Milan Jokić.

ANGLEŠKI KAPITL NA SVOJEM POHODU.

LDU, Dunaj, 26. Kakor doznava češkoslovaški tiskovni urad od informirane strani, se pogaja angleški finančni konzorcij glede nakupa podonavskih plovnih družb. Pogajanja so že zelo napredovala. Gre za nakup vsega brodovja, vseh akcij, vseh pristanišč in skladišč podonavske paroplovne družbe, južno-nemške paroplovne družbe, ogrske paroplovne družbe in srbske paroplovne družbe. Zastopniki angleškega konzorcija, ki namerava na ta način dobiti monopol za plovo po Donavi, so se prejšnji teden pogajali na Dunaju. V petek so odšli v Budimpešto, odkoder odidejo te dni v Beograd, kjer se bodo pogajanja končala. Rumunija, ki namerava uvesti direktni blagovni promet z Nemčijo, je sicer stavila proti temu nakupu ugovore, ki pa ne pomenjajo resnih ovir za združenje omenjenih družb pod angleško zastavo. Ne samo angleška vlada, temveč tudi Francija in Anglija odobravajo ta projekt v vsakem oziru.

DOGOVOR GLEDE JADRANSKEGA VPRAŠANJA.

LDU, St. Germain, 25. (DunkU.) »Daily Telegraph« javlja iz Pariza, da sta Tittoni in Clemenceau sklenila glede jadranskega vprašanja dogovor, ki mu mora seveda še Amerika pritrčiti.

ŠKOTSKA ZAHTEVA SAMOODLOČBE.

LDU, Amsterdam, 26. (DunkU.) Pressbureau Radio javlja, da je zastopnik škotskega narodnega odseka brzojavil senatorju Lodgeju, da zahteva tudi Škotska zase samoodločbo. Senalni odsek za zunanje stvari na to brzojavko ni ničesar odredil.

LETALSKI PROMET LONDON-PARIZ.

LDU, Carnarvon, 26. (DunkU.) Brezjično. Dne 25. t. m. se je otvoril redni letalski promet za osebe in zavoje med Londonom in Parizom. Vožnja bo trajala tja in nazaj 5¼ ure.

Aprovizacija.

Aprovizacija lužne železnice od daja svojim odjemalcem: zrnat kavo 1 kg po 38 K; riž po 13 K 20 vin. Nadalje ima v zalogi slanino, fino namizno olje, kis itd.

Izdajatelj: Josip Petelan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Več zidarjev

za Ljubljano, Javornik, Trbovlje išče mestni stavbenik Jaroslav Brenner in drug v Ljubljani. Zglasi se je v pisarni Slomškova ulica številka 19.

Valentin Maček, tovarnar v Domžalah, št. 42. sprejemam v popravilo zimске klobučevnaste (filcste) klobuke za gospode in dame po najnižnjih cenah.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hilsnerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršite v vsenažrte stavbene inženirske stroke.

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Odvetnik

DR. MILAN KORUN

v Ljubljani, Knaflijeva ulica št. 4.

uraduje zopet

od 8.—12. in od 15.—17. ure (8.—5. pop.)

Bratovskoskladnični zdravnik

za premogovnik Rajhenburg Trboveljske premogokopne družbe

se išče za takoj.

Cenjene ponudbe na Bratovsko skladnico Trbovlje.

Naznanilo!

Otvorila sva na Marije Terezije cesti št. 10 (Gospodetska cesta), nasproti evang. cerkve, trgovino z

železnino in poljedeljskimi stroji

na debelo in drobno.

Cenj. občinstvu zagotavlja sedanjim gospodarskim okoliščinam primerno, točno postrežbo.

Priporočava se z odl. spoštovanjem

ZALTA & ZILIC.

Doc. Dr. Alfred Šerko

ordinira za živčne bolezni od 2. do 3. pop. v Vegovi ulici št. 2 (Kongresni trg).

Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA „CENTRAL“

poleg Zmajevoga (jubilejnega) mostu.

Lastnik Stevo Miholič.

Najboljši nakup

vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala lastnega izdelka. Popravila se izvršujejo točno in ceno. Pri zunanjih naročilih zadostuje za mero priložni čevlji.

Josip Prešeren, čevljarstvo,

Šiška-Ljubljana, Celovska cesta, nasproti občinske hiše.

Istotam se nahaja izdelovalnica gornjih delov po najmodernejšem kroju.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Rezervni fond okroglo K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira obratne dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —